

Frá føroyska Bahá'í samfelagnum:

Allar tjóðir eru komnar til eitt vegamót

Í sambandi við at Sameindu Tjóðir í ár hátíðarhalda at 50 ár eru liðin síðani felagskapurin varð stovnaður, hevur Altjóða Bahá'í samfelagið greitt úr hondum eina yvirlysing, sum verður almannakunngjörd kring alla jørðina

Bahá'u'llah hevur sagt, at „Jørðin er bert eitt land og menniskjuni ibúgvur tess“. Bahá'í trúgvin lærir, at sannur átrúnaður fremur eind og at eind er grundleggjandi treyt, um friður skal koma at valda í heiminum.

Við trúgv uppá at Sameindu Tjóðir umboða stóra roynd at sameina heimin, hava bahá'íar frá fyrstu tíð stuðlað arbeiðinum hjá ST á allan gjorligan hátt. Bahá'í Altjóða Samfelagið luttekur við eygleiðandi limaskapi í ST-stovnum.

Limalondini í ST eru nú av álvara farin at tosa um itøkilig uppskot og verkætlanir, sum kundu gjørt tað gjorligt hjá felagsskapinum, at fara undir tær avbjóðingar, sum standa fyri durum. Eitt vandamál, sum mesta kjakið helst fer at snúgvá seg um, hesi seinastu truplu árin av 20. öld, er framkoman av nýggjum altjóða stovnum, og broytingar av teimum verandi.

Yvirlysingin, sum Bahá'í Altjóða Samfelagið hevur greitt úr hondum, í sambandi við 50 ára hátíðarhald Sameindu Tjóða, varð latin teimum ymsku uttanríkisráðharrunum, leiðarunum og umboðunum áðrenn tey fóru á toppfundin í New York, sum verður hildin í døgnum 22.-25. oktober í ár. Vónin er, at yvirlysingin verður ein hjálpar hjá heimsins tjóðum í altjóða friðartilgongdini.

Vit vilja fegin geva øðrum føroyingum lut í yvirlysingin, tí vit halda tað vera rætt, sum stendur í skrivinum: „... kjakið um framtíðar heimsskipanina má vera viðkomandi hjá allari mannaættini, soleiðis at øll við stórum áhuga luttaka í kjakinum. Hetta kjakið hevur so stóran týðning, at tað er ikki nóg mikið at lata tað upp í hendurnar á leiðarunum – tað veri seg inn- og uttanríkisráðharrar, vísind, trúgv ella leiðarar úr øðrum felagsskapum. Tvørturímóti: hetta kjakið má upptaka kvinnur og menn á grasrótastøði. Breið luttøka fer at tryggja, at tilgongdin styrkist av sær sjálvari, við tað at fleiri og fleiri verða varug við, at vit øll eru borgarar í sama heimi. Hetta forir aftur við sær økta undirtøku fyri einari viðkaðari altjóða skipan“.

Vit hava valt at týða ein av teimum fimm portunum í yvirlysingin úr enskum:

„Ásannan av søguliga samanhanginum: ein áheitan á heimsins leiðarar“.

Bahá'í Altjóða Samfelagið hevur tað áskoðan, at ørkymlandi støðan, sum heiminur í dag er í, og tann vanlukkuligi standurin av menniskjans víðurskiptum, er eitt náttúrligt skeið í eini livandi tilgongd, sum uttan nakran iva fer at føra fram til sameiningina av mannaættini í einum samfelag, sum umfarar allan heimin.

Mannaættin, sædd sum ein serstøk, livandi eind, er farin íggjognum stigvísar menning, sum kann sammetast við stigini sum pinkubarn og óviti í livinum hjá einstøku limum hennara. Nú er hon komin í hæddina av buldruta undarheiminum og er umsiðir á veg til tilkomna lívið. Mannagongdin av heimsfevnandi sameiningi í heild, sum longu er veruleiki, tá talan er um handilsskap, figgjamál og samskipti, er eisini farin at vera sjónlig á politiska leikpallinum.

Søguliga hevur skundað verið undir hesa tilgongd av knappigum og ræðsluvekjandi hendingum. Tað vóru oyðingarnar, sum Fyrrí og Seinní Heimsbardagi fóru við sær, sum brutu slóg fyri Fólkasamgonguni og síðani Sameindu Tjóðum. Tað er óvist um framtíðar úrslit eisini skulu røkka eftir at slíkir ræðuleikar, sum vit ikki klára at ímynda okkum eru farnir fram; ella um vit klára at gera framtig við sjálvboðin at luttaka í samráðing tjóðanna millum. Hetta verður valið, sum allir ibúgvir á jørðini mugu gera. Eydnast tað ikki at fara avgjörd til verka, prógvvar hetta markleyst samvitskuloygi og ábyrgdarloysi.

Eftirsíðir yvirvaldið í lóruni er hjá tjóðarstatunum, er uppgávan at avgera nágreiniliga bygnaðin av kynandi altjóða styriskip- anini ein skylda, sum hvílar á dagsins tjóðarleiðarum og tjóðrum.

Vit heita á leiðarar á øllum stigum, at tey sjálvboðin mugu taka sær tann leiklut at skunda undir eina samankallan av heimsins leiðarum, áðrenn henda öldin er av, til tess at umhugsu hvussu altjóða styrisking kann verða endurskodað og endurbýgd, so at hon kann ganga teimum avbjóðingum á móti, sum heiminur kemur at stríðast við. Sum nokur longu hava skotið upp, kundi hesin

fundur verið kallaður: „Heimsráðstevna á hægsta stigi um Altjóða Styriskip- an“.

Henda ráðstevna kundi bygt á royndirnar, sum eru fingnar frá røðini av sera væleydnaðum ST ráðstevnum fyrst í 90-árunum. Hesar ráðstevnur, m.a. Ráðstevnan um børn í 1990, Jarðar Ráðstevnan í 1992, Ráðstevnan um Manna- rættindi í 1993, Altjóða Ráðstevnan um Fólka- vøkstur og Menning í 1994, Heimsráðstevnan fyri So- siala Menning í 1995 og Fjórða Kvinnuráðstevnan í 1995, hava lagt støði undir nýggjar arbeiðshættir fyri altjóða gjallari umhugsan um trupul málsoki.

Sjálvstøðuga luttøkan av óheftum felagsskapum hevur verið ein lykil til framgongdina í hesi umhugsan og kjaki. Nærlagdar samráðingar millum tjóðarsendinevndir um broytingar í heimsins politiska, sosiala og búskaparliga bygnaði, hava fingið vitan frá og hava tikið skap undir ávirkan av áhaldandi luttøkuni hjá hesum felagsskapum, sum aloftast endurspeglar tørvin og áhugan hjá fólki á grasrótastøði. Tað er eisini merkisvert, at hvørja ferð ein ráðstevna varð hildin, gjordi savnanin av heimsleiðarum, har eisini óheftir felagsskapir og heimsfjølmiðlar sluppu fram, sitt til at vandamál- ini á ráðstevnuni vóru við- urkend sum týðningarmik- il. Tað varð eisini gjørt greitt, at tey høvdu altjóða áhuga.

Tað hevði verið klókt av heimsins leiðarum at lært av hesum royndum, tá ið tey fara undir at fyrireika hesa ynskiliga ráðstevnu, til tess at røkka so víða um sum møgult og til tess at tryggja vælvild og stuðul frá heimsins fólkasløgum.

Summi fara ótta fyri, at altjóða politiskir stovnar, sum frálíður, uttan iva fara at vaksa seg til eina um- fátandi miðsavnan og heimildarleisa suggu av pappirsveldi. Tað er al- neyðugt at opinskárað og avgjört verður staðfest, at allir nýggir bygnaðir fyri Heimsstyriskipanin mugu, bæði í orði og verki, tryggja at ábyrgdin og avgerðirnar verða verandi á hóskaði stigi.

At finna ta røttu javn- vágina er kanska ikki altíð lætt. Hinvegin, so kunnu verulig menning og itøkilig framstig bert verða rokkin, um fólk sjálvi taka lut, bæði sum einstaklingar og í

bólki, í samsvar við serligan áhuga og tørv, sum eyð- kennir teirra tíð og staðið, tæy hoyra til. Onkur kundi fært fram, at miðspjaldið av styriskingini eru fyrsta for- treytin fyri menning. Hin- vegin er tað skiligt, at ein altjóða skipan krevur eina ávísu heimsfevnandi styrisking og samskipan. Tí er tað neyðugt, í samsvari við meginreglurnar fyri mið- spjaldið, sum nevndar vóru omanfyri, at altjóða stovnar skulu fáa myndug- leika til at taka itøkilig stig, men bert tá ið talan er um mál, sum krevja altjóða áhuga, har lond ikki sjálvi eru færi at taka neyðug stig. Harumframt skulu altjóða stovnar hava rætt til at leggja uppi, fyri at verja rættindini hjá fólkasløg- unum og limalondunum. Øll onnur víðurskipti áttu at verið í hondunum á tjóð- arligum ella lokalum stovnum.

Harafurat er neyðugt, at leiðarar, tá ið teir skulu áseta nágreiniliga karmar- nar fyri eini framtíðar al- tjóða skipan, leggja seg eftir at kanna eitt breitt úrval av møgulegum styrishættum. Heldur enn at evna eina loysn til eftir bert einari av víðurkendu styriskipan- unum, átti loysnin at fevnt um teir gagnligu lutirnar, sum eru at finna í hvørjari teirra. Málið má vera at miðja ímóti samsvari og til- lagning av fjølbroyttum lut- um og tonkum.

Sum dømi um eina longu roynda tjóðarskipan, sum møguleiga kundi hýst heimsins fjølbroyttleika innan sameindar karmar, er Samveldisskipanin.

Samveldisskipanin hevur roynst munadygg í royndunum at miðspjæða myndugleika og avgerðar- rætt í stórum, fløktum og fjølbroyttum londum, sam- stundis sum heildareind og støðufesti vóru tryggjaði í ávísan mun.

Ein onnur skipan, sum er verd at kanna gjallari, er Tjóðarsamgongan, sum á altjóða støði hevði sett áhugamálini hjá heildini fram um áhugamálini hjá nakrari einstakari tjóð.

Sera vandilig má fram- ferðin vera, tá ið bygnað- urin í Altjóða Skipanini skai teknast, soleiðis at hon ikki sum frálíður skal avskeplast til nakað slag av harðrend- um einaræði, fámanna- veldi ella fjøldarvilling, sum spillir lívið og virkið hjá styriskipanarásætandi politisku stovnum.

Í 1955, meðan fyrsta 10- áraskeiða-endurskodaðan

av ST-sáttmálanum fór fram, handaði Bahá'í Al- tjóða Samfelagið ST eina yvirlysing, sum var bygd á hugbirting hjá Bahá'u'- llah, sum vóru orðaðar nærum eina öld frammanundan. „Bahá'í hugtakið av Heimsskipan verður lýst við hesari málbering: Ein altjóða yvirvöld, sum allar heimsins tjóðir hava játtat at skipa seg undir. Allar tjóðir siga frá sær eitthvørt krav til rættin at fara í hern- að, ávís rættindi at áleggja skatt á borgarar, og øll rætti- indil til at hava vápn, uttan til tess at tryggja landaskili innan teirra ávikavísu mörk. Hendan yvirvöld má eisini fevna um: ein altjóða útinnandi myndugleika, sum er færi fyri at fremja ovasta og óafturvísandi yvirvöld yvir hvørjum limalandi í tjóðarsamgonguni, sum kundi farið at treiskast; eitt heimsting hvørs limir verða valdir av fólkunum í ávikavísu londunum og hvørs val verður váttað av stjórnunum í ávikavísu londunum; Ein Ovasta Dómstól hvørs dómur er bindandi, sjálvt í færum, har partarnir ikki sjálv- bodnir í semju hava latið málið upp í hendurnar á dómstólinum“.

Hóast vit trúgva at henda orðingin av eini heims- stjórni bæði er hitt best hugsandi trygdarskjólið og óumgangiliga lagnan hjá mannaættini, so víður- kenna vit, at hon umboðar eina langtíðar ímynd av einum heimsfevnandi samfelag.

Tá átroðkandi standurin í heiminum í dag verður havdur í huga, er greitt, at heiminum tørvur bersøgn- ar, virknar og gjorligar ætlanir, sum røkka longur enn hugvekjandi ímyndir av framtíðini. Og tá, um vit venda eygunum at einum tvingandi hugtaki, so fer ein klár og álitandi leið gjøgn- um stigvísar broytingar at koma til sjóndar burtúr móruni av ósambæriligum áskoðunum og lærusetningum“.

Restin av skrivinum fæst á Føroyisku Bahá'í Miðstöð- ini í Djóna í Geilsgøtu 19 í Havn, tlf. 15025.

Heystið

Nú fara teir móti sunnanlondum, syngjandi og gólandi um ský. Eg siti eftir í røkkrimum kalda, hugur mín tungur sum blý.

Tí nú er liðin hin góða tíð við sólarkossum og nætrum lýggjum. Tíð mínar gleði og ástar er av. Loftið er takt so dimmum skýggjum.

Heystið við sínum sólarsleysi, beru tróum og himni, ið grætur, leggur yvir meg tám av depurð tær longu ástleysu nætur.

La. sept. '95

Tunglyndi

Syngur ei longur tann fuglur, í summar á tekjuni sat. Og myrkur legðist á eygað, nú seinasta tárið eg græt.

Dansa ei longur sólarsleislar inn um gluggan mín, og farrin av bláum himni hvørur um handastu sýn.

La. des. '94